

Bedreigt #MeToo de seksuele vrijheid of promoot ze die juist?

Op 9 januari publiceerde *Le Monde* een vrije tribune ondertekend door 100 vrouwen, onder wie de bekendste Catherine Deneuve is. De tekst stelt dat #MeToo, in Frankrijk #BalanceTonPorc, is ontwikkeld tot een heksenjacht die de seksuele vrijheid bedreigt en een terugkeer aankondigt van een moralistisch en puriteins ideeëngoed. De controverse breekt meteen in alle kracht los.

DOSSIER DOOR ANJA DESCHOEMACKER

Het opiniestuk schuwt de overdrijving niet. #MeToo zou geleid hebben tot een “waterval” van “verklikkingen” en ontslagen, waarbij mannen in hun professionele bezigheden worden geraakt “voor het aanraken van een knie”. Bij nader inzien blijkt uit de verschillende antwoorden op het opiniestuk dat “de waterval” in Frankrijk slechts een tiental mannen betreft van wie de naam circuleert op de sociale media en nog minder die effectief ontslagen zijn (en al helemaal niemand voor het aanraken van een knie).

“We verdedigen de vrijheid om lastig te vallen, wat onmisbaar is voor de seksuele vrijheid,” stellen de 100 in *Le Monde*. En ook: “Verkrachting is een misdaad. Maar het hardnekkig of onhandig flirten is dat niet.” Zelf beschouwen ze zich als “voldoende scherpzinnig om het onderscheid te maken tussen onhandig geflirt en seksuele agressie.” We moeten er blijkbaar van uitgaan dat de vrouwen die zich uiteten via #MeToo en #BalanceTonPorc dat niet zijn.

De discussie in Frankrijk gaat op het moment van het verschijnen van dit opiniestuk vooral over de seksuele pesterijen in het openbaar vervoer, waarbij o.a. de “frotteurs” onder vuur worden genomen. Beschouwen Deneuve en co dit soort gedrag als onhandig flirtgedrag? Is er iemand die denkt dat een vrouw succesvol versierd kan worden door ongevraagd je geslachtsdelen tegen hen aan te wrijven op een plaats waar ze moeilijk weg kan komen, zoals op een overvolle metro? Zijn mannen die vrouwen op straat opmerkingen geven over de vorm van hun billen of borsten aan het flirten? Hoegenaamd niet!

“De ondertekenaars van de tribune vermengen bewust verleiding, gebaseerd op respect en plezier, met geweldsdaden,” stelt o.a. Caroline De Haas in één van vele boze reacties (site France Info, 10 januari) van Franse feministen. “Ze vergissen zich. Er is geen gradueel verschil tussen flirtgedrag en pesterijen, maar een verschil in natuur. Geweld is geen ‘verhoogde verleiding.’” Ze stelt bovendien aan de kaak dat “heel wat ondertekenaars vaak het seksisme veroordelen wanneer dat vanuit mannen uit

de volkse wijken komt. Maar de hand op de kont, als dat van mannen uit hun milieu komt, moet kunnen vanuit het ‘recht om lastig te vallen.’”

Hetzelfde zagen we hier ook in België in de eerste reacties op de affaire Bart De Pauw, waarbij vooral werd gezegd dat ‘het allemaal zo erg niet was’ en ‘binnenkort mogen mannen niets meer zeggen,’ terwijl diezelfde journalisten over mannen uit moslimlanden die hetzelfde gedrag vertonen – vrouwen als seksobjecten behandelen en dus de gelijkheid van man en vrouw ontkennen – stellen dat ze heropgevoed moeten worden of het land uitgezet. De gelijkstelling van flirten en seksuele vrijheid met wat dat door vrouwen via #MeToo en #BalanceTonPorc wordt aangeklaagd, namelijk seksuele pesterijen, verbergt volgens Caroline De Haas en co de realiteit. “In Frankrijk zijn elke dag honderduizenden vrouwen slachtoffer van pesterijen. Tienduizenden van seksuele agressie. Honderden van verkrachting. Elke dag.” In verschillende reacties wordt gewezen op een zeker generatieconflict. #MeToo en #BalanceTonPorc komen vooral voort vanuit jonge vrouwen, terwijl de ondertekenaars van de tribune vooral oudere vrouwen zijn. Dit is te gemakkelijk en bij nader inzien bevinden zich vrouwen van alle generaties in beide kampen. Maar het is ongetwijfeld een factor. Wat aan de basis van de huidige opgang van feminisme onder jonge vrouwen ligt, is het verschil tussen de officiële ideologie van gelijkheid van man en vrouw in de westerse samenleving en de realiteit van een blijvende tweederangspositie van vrouwen.

#MeToo is geen pleidooi voor puritanisme

Wat door heel wat oudere vrouwen nog “normaal” werd gevonden, wordt vandaag door grote groepen vrouwen betwist. Dat groeiende bewustzijn wordt op verschillende plaatsen op verschillende continenten aangespoord door de beweging zelf. En niet enkel onder jonge vrouwen, vrouwen van oudere generaties beginnen te beseffen wat we in de voorbije decennia van constante besparingen al zijn kwijtgeraakt en wat dat voor hun leven betekent.

De impuls voor #MeToo heeft niets te maken met een zogenaamd “ethisch reveil” zoals we zien bij de “pro-lifebeweging” of de bewegingen tegen het huwelijk tussen mensen van hetzelfde geslacht, of de verdediging van “katholieke waarden” tegenover ongelovigen en andersgelovigen. Het gaat er hem ook niet om zogenaamde “politieke correctheid” te verdedigen tegen de vrijheid van meningsuiting in, maar om het eisen van respect voor vrouwen, wat ook een einde aan de objectivering inhoudt. Het gaat he evenmin om een “mannenhatend” feminisme, in tegenstelling tot wat de tribune van Deneuve en co beweert. Hoewel er ongetwijfeld ook dergelijke voorbeelden te vinden zijn, is in de huidige beweging het besef sterk aanwezig dat het om een maatschappelijke visie op vrouwen gaat en om machtsstructuren in de maatschappij. Ook worden op de acties heel wat mannen gemobiliseerd die de beweging ondersteunen.

Een van de mooiste antwoorden op de Tribune, was die van romanschrijfster Leila Slimani, “Un porc, tu nais?” (12 januari). “In de straat lopen. ’s Avonds de metro nemen. Een minirok dragen met een décolleté en hoge hakken. (...) In die momenten van het leven, dagelijks en banaal, eis ik het recht op niet lastig te worden gevallen. Het recht om er zelfs niet aan te denken.(...) Ik wil niet alleen een innerlijke vrijheid. Ik wil de vrijheid om bui-

ten te leven, in de vrije lucht, in een wereld die ook een beetje van mij is.

“Ik ben geen klein fragiel dingetje. Ik eis niet beschermd te worden, maar ik wil mijn recht op veiligheid en respect doen gelden. En de mannen zijn niet, en verre van, allemaal varkens. Met hoeveel zijn ze niet, deze laatste weken, die me hebben verbaasd en verrukt door hun capaciteit om te begrijpen wat er gaande is. (...) Want aan de basis bevindt zich achter die zogenaamde vrijheid om lastig te vallen een zeer deterministische kijk op mannelijkheid: als varken word je geboren. (...) De mannen die ik ken, walgen van deze reactionaire visie op viriliteit. Mijn zoon zal, hoop ik, een vrije man zijn. Vrij, niet om lastig te vallen, maar vrij om zich anders te definiëren dat een roofdier dat geleid wordt door niet controleerbare impulsen. Een man die kan verleiden door de duizend prachtige manieren waarover mannen beschikken om ons te verleiden.

“Ik ben geen slachtoffer. Maar miljoenen vrouwen zijn het wel. Dat is een feit en geen moreel oordeel (...)

“Ik hoop dat er een dag komt dat mijn dochter ’s nachts in de straat zal lopen met een minirok en een décolleté, dat ze alleen een reis om de wereld doet, dat ze de metro neemt om middernacht zonder bang te zijn, zonder er zelfs aan te denken. De wereld waarin ze dan leeft, zou geen puriteinse wereld zijn. Het zou, ik ben er zeker van, een rechtvaardiger wereld zijn, waar de ruimte voor liefde, genot, het spel van verleiding enkel nog mooier en uitgebreider zal zijn. Tot op een punt dat we het ons nog zelfs niet kunnen inbeelden.”

Vrouwenonderdrukking zal uit de wereld verdwijnen samen met alle vormen van onderdrukking – of helemaal niet

We delen die hoop dat er een tijdperk komt van vrijheid in alle menselijke relaties, een tijdperk waarin de mens niet door de mens wordt onderdrukt en uitgebuit. Een tijdperk waarin alle relaties, inbegrepen seksuele relaties, gebaseerd zijn op onderling verlangen, genot en respect en niet geperverteerd zijn door de maatschappelijke rollen en posities die mannen en vrouwen in het huidige systeem worden toebedeeld.

We denken ook dat dit geen utopie is, geen niet te verwezenlijken ideaal. Maar het moet duidelijk zijn dat een ernstige strijd nodig zal zijn om hem te verwezenlijken, een strijd die de fundamenten van het kapitalisme omver gooit. Een strijd die er niet één is van vrouwen tegen mannen, maar van alle onderdrukten tegen de onderdrukkende en uitbuitende heersende klasse. Het is de tribune van de 100 die volledig voorbij gaat aan de kwestie van wie de macht heeft in de samenleving. Het gaat ook voorbij aan de vraag van reële wederzijdse toestemming die enkel gegeven kan worden tussen gelijkwaardige partners. Zeer veel vrouwen bevinden zich in een afhankelijke positie, niet omdat het “tengere kleine dingetjes” zijn die niet in staat zijn zichzelf recht te houden, maar omdat ons het soort jobs en contracten, degelijke uitkeringen en sociale politiek op vlak van huisvesting en diensten ter ondersteuning van de combinatie werk en gezin worden ontzegd die een dergelijke onafhankelijkheid garanderen. Veel deeltijds werkende moeders die moeten instaan voor de zorg voor hun gezin, de hele dag werken maar ondertussen wel een te laag loon krijgen om zelfstandig een de-

gelijke woonst te huren, zullen er niet zijn geweest onder de 100 ondertekenaars. Het zijn zij die de ongewenste intimiteiten van hun baas of overste of van de klanten van hun bedrijf niet kunnen weigeren en het gewoon moeten ondergaan uit angst hun job te verliezen. Het zijn zij die nu wereldwijd hun protest uiten in de nasleep van de Weinstein-affaire, die zich dan wel afspeelde in Hollywood tussen mensen die allemaal bevoorrecht zijn, maar evengoed het klassieke verhaal van de macht vertelt: mannen met macht nemen wat ze kunnen krijgen, het systeem biedt hen er alle kansen toe.

We verwerpen het kapitalistisch systeem waarin racisme, seksisme, homofobie en alle mogelijke vormen van uitbuiting, onderdrukking en discriminatie welig tieren op een ondergrond van klassenonderdrukking door een minieme minderheid van kapitalisten over de rest van de wereldbevolking. Onderdrukking zit gewoon ingebakken in dit systeem: het is aanwezig in alle aspecten ervan.

We vechten voor een reële emancipatie van vrouwen, wat voor ons betekent dat geen enkele vrouw nog afhankelijk is van een

mannelijke partner of van de verkoop van “seksuele diensten” om in haar levensonderhoud te voorzien. Onder het kapitalisme vandaag is dat een strijd tegen het besparingsbeleid en voor een arbeidsmarkt gebaseerd op werkbare voltijdse jobs met vaste contracten en degelijke lonen voor iedereen. Het is een strijd die enkel samen met de arbeidersbeweging tot overwinningen kan leiden.

Maar socialisme is meer dan enkel de strijd voor ons dagelijks brood. We moeten de strijd van alle onderdrukte groepen verenigen tegen onze gemeenschappelijke onderdrukker. Dat kan enkel indien we niet enkel de economische verzuchtingen ter harte nemen, maar ook de strijd voeren tegen de specifieke onderdrukking van verschillende groepen, o.a. vrouwen, maar ook LGBTQI+, onderdrukte minderheden, migranten, vluchtelingen en sans-papiers, ... Het socialisme maakt niet alleen een einde aan het kapitalisme, maar ook aan de klassensamenleving zelf, een systeem dat de geschiedenis van de mensheid domineert sinds de antieke oudheid en alle vormen van ongelijkheid en onderdrukking heeft voortgebracht.

Hollywood-vrouwen lanceren Time's Up Hoe kunnen we de strijd winnen tegen seksuele pesterijen op de werkvloer?

Eind december lanceerden 300 Hollywood-vrouwen Time's Up, een campagne tegen seksuele pesterijen. Bij de campagne hoort een fonds waarin al 13 miljoen dollar is verzameld (op 2 januari, *The Guardian*) om slachtoffers van seksuele pesterijen in werkrelaties juridische ondersteuning te bieden.

Op 1 januari verscheen een open brief van het initiatief, ondersteund door meer dan 1000 vrouwen uit de film-, TV- en theaterindustrie, in de krant New York Times. Na een verwijzing naar de Weinstein-affaire schrijven ze:

“Op één van onze moeilijkste en meest kwetsbare momenten stuurde de Alianza Nacional de Campesinas (de Nationale Alliantie van arbeidsters in de landbouw) ons een krachtig en meelevend bericht van solidariteit waarvoor we zeer dankbaar zijn.

“(...) we erkennen de zwaarwichtigheid van onze gezamenlijke ervaring van als prooi behandeld te zijn, lastig gevallen en onderdrukt door zij die hun macht misbruiken en onze fysieke en economische zekerheid bedreigen. (...) We delen jullie gevoelens van woede en schaamte.”

“We erkennen ook ons privilege en het feit dat we toegang hebben tot enorme platformen om onze stem te versterken. Die beide factoren hebben een brede aandacht getrokken en aangedreven voor het bestaan van dit probleem in onze industrie, wat niet werd toegestaan aan de landbouwarbeidsters en talloze individuen tewerkgesteld in ander industrieën.

“Aan alle vrouwen die geconfronteerd worden met seksuele

pesterijen en intimidatie, aan vrouwen in elke industrie die onwaardigheden en aanstootgevend gedrag ondergaan, waarvan verwacht wordt dat ze het verdragen om in haar levensonderhoud te voorzien: we staan naast je. We steunen je.

“Nu, anders dan ooit tevoren, biedt onze toegang tot de media en belangrijke besluitvormers het potentieel om te leiden tot echte aansprakelijkheid en gevolgen. We willen dat alle overlevers van seksuele pesterijen overal gehoord worden, geloofd worden en weten dat het mogelijk is dat daders verantwoording moeten afleggen. We willen dat alle slachtoffers en overlevers toegang hebben tot justitie en steun voor het leed dat ze hebben moeten ondergaan. We willen vooral de stemmen, de macht en de kracht van vrouwen die werken in de lage loonsectoren optillen, voor wie het gebrek aan financiële stabiliteit maakt dat ze kwetsbaar zijn voor hoge graden van geweld en uitbuiting gebaseerd op hun gender.”

Naast het verdedigingsfonds en de open brief houdt het initiatief ook voorstellen in voor wetgeving om bedrijven die pesterijen en tolereren te penaliseren en het gebruik te ontmoedigen van geheimhoudingsakkoorden die de slachtoffers doen zwijgen en een campagne om tot genderpariteit te komen in studio's en agentschappen.

Het valt natuurlijk toe te juichen dat gefortuneerde vrouwen bereid zijn hun middelen in te zetten voor de bescherming en verdediging van vrouwen die niet de middelen hebben om zichzelf te verdedigen. We moeten ons echter wel de vraag stellen of dit nu de weg vooruit is en of de ideeën, het programma en de campagne die door Time's Up naar voor wordt gebracht een uitweg kan

creëren. Zonder daarvoor noodzakelijk de goede voornemens van de initiatiefneemsters in vraag te stellen, ben ik ervan overtuigd dat het antwoord daarop neen is.

Als we gewoon de brief bekijken en de oplossingen die daar naar voor worden geschoven, ligt de focus volledig op de kwestie van toegang tot justitie enerzijds en op meer vrouwen in leidinggevende posities anderzijds. Als we in de Amerikaanse media ook de optimistische reacties zien, met het idee dat er na #MeToo geen terugkeer meer mogelijk is en dat vooruitgang onvermijdelijk is, dan spreekt daar een grote naïviteit uit.

Het is niet de eerste keer in de geschiedenis dat er een wijdverspreide steun was aan de ideeën van vrouwenemancipatie. Meerdere malen werd een momentum opgebouwd door de vrouwenbeweging, steeds in samenhang met de arbeidersbeweging, de beweging van LGBTQI+, de nationale bevrijdingsbewegingen en de burgerrechtenbeweging, ... - steeds in samenhang met een breder en algemener protest tegen de kapitalistische samenleving en zijn vele vormen van onderdrukking, uitbuiting en discriminatie.

Meerdere malen werden overwinningen geboekt en nieuwe verworvenheden afdgedwongen. Maar omdat het fundament van het kapitalisme, de socio-economische klassenverhoudingen, bleven bestaan, waren deze verworvenheden steeds gedeeltelijk en tijdelijk. Zodra de beweging opnieuw ging liggen en de krachtenverhoudingen opnieuw kantelden in het voordeel van de bazen en hun regeringen, werden voor wetten en reglementen achterpoor-

tjes gevonden en werden nieuwe rechten uitgehold tot er slechts een lege schelp van overbleef. We vechten essentieel nog steeds voor hetzelfde als onze moeders en grootmoeders: het recht op een inkomen en inkomenszekerheid die ons in staat stellen niet afhankelijk te zijn van een man en het recht om zelf te bepalen wat we met ons leven doen.

Er is geen reden voor pessimisme, maar wel voor het besef dat fundamentele verandering een ernstige strijd zal vragen om het systeem in zijn geheel omver te werpen, want het kapitalisme creëert dagelijks en overal nieuwe tegenstellingen en vormen van onderdrukking. Maar ook de stappen vooruit die we kunnen bereiken binnen het kader van het kapitalisme, zullen meer vergen dan een aanpak die enkel focust op juridische verdediging en man-vrouw-pariteit in leidinggevende functies.

Toegang tot justitie is niet voldoende – werkende vrouwen moeten zich organiseren in de vakbond om reële bescherming te bekomen!

Natuurlijk is het een goede zaak dat vrouwen met een laag inkomen beroep kunnen doen op financiële ondersteuning om toegang te verkrijgen tot justitie. Maar zeker waar het om pesterijen op de werkvloer gaat, om machtsmisbruik door oversten of bijvoorbeeld in de horecasector of in de sector van de dienstcheques door klanten, zal toegang tot justitie niet volstaan om tot meer klachten te komen. Toegang tot justitie zal je immers niet je job terugbezorgen.

Een enquête van het ACV, gepubliceerd op 20 juni 2017 en gevoerd bij 51.000 poetsvrouwen en familiale hulpen, toont aan dat een derde van hen al slachtoffer is geweest van seksueel geweld op het werk. In 60% van de gevallen gaat het om verbaal geweld: opmerkingen over het uiterlijk, avances, herhaaldelijke voorstellen, ... In niet minder dan 37% ging het echter om fysieke pesterijen zoals ongewenste aanrakingen.

Wat nodig is om op korte termijn resultaten te boeken en vrouwen in een positie te stellen klacht in te dienen en een einde te maken aan de pesterijen zonder zelf ontslagen te worden, zijn campagnes om vrouwen te betrekken in vakbonden.

Elke dag ondergaan kamermeisjes over de hele wereld ongewenste intimiteiten vanwege klanten. Het aanvaarden van een groot deel van die handelingen hoort volgens veel directies bij de job. Een kamermeisje die een klacht zou indienen tegen een vaste klant zal de directie vaker aan diens kant van de barricade terugvinden dan aan de hare.

Nafissatou Diallo, die in mei 2011 met haar klacht wegens verkrachting de perspectieven van de gedoodverfde kandidaat president voor de PS Dominique Strauss-Kahn de dieperik in duwde, zal ongetwijfeld een zeer sterke vrouw zijn geweest die voor haar rechten opkwam en haar nek ervoor durfde uitsteken. Maar ze was vooral ook georganiseerd in een vakbond. Zonder zich gesteund te weten door collega's en een organisatie die haar rechten verdedigde, had ze ongetwijfeld gedaan wat de grote meerderheid van de kamermeisjes uiteindelijk doet: het misbruik ondergaan en zo snel mogelijk proberen te vergeten, want uiteindelijk moet de huur worden betaald.

De campagne ROSA roept vrouwen in onzekere statuten en

laagbetaalde jobs op zich te syndikeren en met de vakbond de strijd te voeren voor degelijke contracten en lonen voor iedereen. We roepen vrouwen en linkse militanten binnen de vakbond ook op om aandacht te hebben voor deze nieuwe sectoren, waar vooral vrouwen, jongeren en migranten terechtkomen, maar die de rechten en voorwaarden van alle arbeiders ondermijnen. Linkse militanten moeten er ook voor ijveren dat de vakbonden inspanningen leveren om de organisatiegraad in die sectoren op te drijven.

In de laatste jaren hebben de acties en overwinningen van het personeel van Walmart in de VS of van McDonald's in Groot-Brittannië getoond dat collectieve strijd voor verbeteringen van de arbeidsomstandigheden en lonen loont. De strijd voor betere contracten, voor werkzekerheid, is geen juridische kwestie die geholpen kan worden door een solidariteitsfonds, maar een kwestie van het organiseren van het personeel in die sectoren met slechte contracten om via aangehouden strijd verbetering af te dwingen. De vakbonden slagen hier niet altijd in, maar mits correcte methodes en eisenprogramma's zijn ze de enige organisaties die op dit terrein kunnen slagen.

Pariteit is geen garantie op een einde aan seksuele pesterijen. Meer nog, het is er zelfs geen voorwaarde voor. Niet enkel mannen zijn daders van seksuele pesterijen, elk jaar tonen de statistieken voor ongewenste intimiteiten en pesterijen op het werk dat ook mannen er slachtoffer van zijn en dat ook vrouwen dader kunnen zijn.

Vrouwelijke politici hebben in het verleden vaak genoeg aangetoond dat ze geen fundamenteel verschil maken. De vrouwen van de leidinggevende partijen hebben samen met hun collega parlementairen de vrouwonvriendelijke maatregelen in de pensioenen, werkloosheidsuitkeringen, enz goedgekeurd. Ze zijn mee verantwoordelijk voor het feit dat een samenwonende werkloze vrouw enkel nog recht heeft op een aalmoes in plaats van een reële werkloosheidsuitkering, mee verantwoordelijk voor de huidige en toekomstige armoede onder vrouwelijke gepensioneerden, mee verantwoordelijk voor de hoge prijzen voor huisvesting die het laagbetaalde vrouwen nagenoeg onmogelijk maken om uit een niet-bevredigende relatie te stappen, mee verantwoordelijk voor het gebrek aan diensten en de hoge flexibiliteit en werkdruk die het veel vrouwen onmogelijk maken een voltijdse job te combineren met de zorg voor hun gezin die grotendeels op hun schouders terechtkomt.

Er is geen enkele reden, geen enkele statistiek of studie, die aantoont dat het voor vrouwelijke bazen en oversten anders zou zijn. Ook zij persen het maximum uit het personeel dat onder hen staat, ook zij verwachten dat de job op de eerste plaats komt (en geven dus de voorkeur aan mannen in kaderfuncties), ook zij houden de loonkloof in stand. En ook zij hebben seksuele pesterijen in hun arsenaal van middelen om ondersten naar hun pijpen te doen dansen. Trouwens, zijn Catherine Deneuve of Catherine Millet, beiden ondertekenaars van de vrije tribune voor het recht om lastig gevallen te worden, dan geen vrouw? Nochtans is hun gevoeligheid voor seksuele pesterijen en intimidatie nagenoeg nihil en moeten volgens hen vrouwen zich maar niet laten definiëren door hoe ze behandeld worden.

Seksuele pesterijen tegenover vrouwen spelen zich af tegen de achtergrond van een achtergestelde situatie en positie van vrouwen. Waar voor een minderheid van vrouwen de overwinningen van het verleden hebben toegelaten dat ze naar de hogere

regionen van de macht konden rijden, is dat voor de meerderheid van de vrouwen – voor de meerderheid van de mensen, overigens – geen realistisch perspectief. Niet iedere vrouw kan het Oprah-scenario van de self-made woman herhalen; die opportuniteiten zijn er slechts voor een kleine minderheid.

Het leidt de aandacht af van de collectieve strijd die nodig is om voor iedereen verbetering af te dwingen. Niet iedereen kan een TV-ster worden, maar we kunnen er wel voor vechten dat alle werkende mensen een degelijke job krijgen, met contracten die zekerheid bieden en lonen waarmee we een waardig bestaan kunnen opbouwen. We kunnen er ook voor vechten dat de werkloosheid wordt bestreden en niet de werklozen en dat de nu al decennia lange besparingen in de sociale uitkeringen worden teruggeschoefd. Dit zijn elementen die de brede lagen van vrouwen de macht en kracht kunnen geven om niet langer seksuele pesterijen te ondergaan.

De tijd zal tonen of de Hollywood-actrices van Time's Up ook aan die strijd steun verlenen of niet. In het verleden was de overgang naar een brede arbeidersstrijd voor een betere levensstandaard en betere arbeidscondities vaak het moment waarop de organisaties van arbeidersvrouwen de steun van de burgerlijke feministes kwijt raakten. We kunnen die strijd ook winnen zonder hun steun, maar niet zonder de eengemaakte strijd van alle werkenden tegen onze gezamenlijke onderdrukker.